

1214

VARUH

ČLOVEKOVIH PRAVIC

v EUR					
BLC / PFN / PU / POL / PRG / POD	Rebalans proračuna 2019	Veljavni proračun 2019	Realizacija proračuna 2019	Real / REB	Real / VP
A Bilanca odhodkov	2.803.988	2.844.151	2.828.403	100,87	99,45
1214 Varuh človekovih pravic	2.803.988	2.844.151	2.828.403	100,87	99,45
1214 Varuh človekovih pravic	2.803.988	2.844.151	2.828.403	100,87	99,45
01 POLITIČNI SISTEM	2.803.988	2.844.151	2.828.403	100,87	99,45
0102 Varstvo ustavnosti, nadzor pravne države in človekovih pravic	2.803.988	2.844.151	2.828.403	100,87	99,45
010203 Odprava in preprečevanje kršitev človekovih pravic	2.622.934	2.677.999	2.662.251	101,50	99,41
010206 Izvajanje opcijskega sporazuma	181.054	166.152	166.152	91,77	100,00

1214 - Varuh človekovih pravic

Obrazložitev zaključnega računa proračuna za leto 2019

Poslanstvo predlagatelja finančnega načrta

Varuh človekovih pravic RS (Varuh) je ustanovljen z namenom varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin v razmerju do državnih organov, organov lokalne samouprave in nosilcev javnih pooblastil. Njegova naloga je ugotavljati in preprečevati kršitve človekovih pravic in druge nepravilnosti ter odpravljati njihove posledice. Gre za varstvo na področju pravičnega in korektnega ravnanja oblasti v razmerju do posameznika. Varuh je dodatno sredstvo zunaj sodnega varstva pravic posameznikov. S svojim delovanjem krepi pomen pravne države, ustavnosti in zakonitosti ter spoštovanja človekovih pravic. Varuh nima pristojnosti oblastnega odločanja in ne more sprejemati pravno obvezujočih odločitev, ki bi bile sankcionirane s sredstvi pravne prisile. Njegova dejanja in akti niso oblastne narave in z njimi ne izvaja oblasti. Posamičnih aktov ne izdaja v obliki odločbe, sodbe, sklepa ali odredbe, torej v oblikah, ki sicer poudarjajo avtoritativnost v izvajanju oblasti. Njegova naloga je ugotavljati in preprečevati kršitve človekovih pravic in druge nepravilnosti ter odpravljati njihove posledice. Leta 2017 je bil sprejet Zakon o dopolnitvah zakona o varuhu človekovih pravic (ZVArCP-B), katerega ključni namen je bil omogočiti Varuhu, da postane Nacionalna institucija za varovanje človekovih pravic s statusom A. Gre za pridobitev statusa po Pariških načelih, ki jih je sprejela Generalna skupščina Organizacije združenih narodov leta 1993. Ta načela opredeljujejo poleg obravnave posameznih pobud tudi druge naloge, zlasti ukvarjanje s splošnejšimi nalogami na področju varovanja človekovih pravic (ugotavljanje stanja, pospeševanje oz. spodbujanje, ozaveščanje, izobraževanje in drugo).

Namen novele je bil okrepiti mandat institucije Varuha, da v spremenjenih varnostnih in družbenih razmerah, s katerimi se sooča Evropa, pa tudi svet na globalni ravni, krepi svoj položaj v Republiki Sloveniji in s tem raven spoštovanja človekovih pravic, kar je tako v interesu posameznikov, kot države in družbe v celoti. Varuh je 15. oktobra 2019 vložil vlogo za akreditacijo za pridobitev statusa A po Pariških načelih pri akreditacijskem odboru pri Uradu visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice, ki bo potrjena predvidoma v sredini marca 2020.

S spremembo zakona je pravno formalno sistemsko urejeno zagovorništvo otrok. S tem se je zaključil projekt Zagovornik – Glas otroka, ki ga je varuh izvajal od leta 2007. Kot notranjo organizacijsko enoto je zakon utemeljil tudi Državni preventivni mehanizem proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju, ki ga Varuh opravlja od pomladi leta 2008, po Zakonu o ratifikaciji Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (MOPPM) (Ur. list RS - MP 20/2006, Ur. list RS. št. 114/2006) Zakon je utemeljil tudi ustanovitev Sveta za človekove pravice. Gre za posvetovalno telo varuha, ki deluje znotraj institucije Varuha, vendar po načelu strokovne avtonomije. Svet sestavljajo predsednik in 16 članic oziroma članov. Od teh je sedem članov civilne družbe, trije predstavniki znanosti, dva predstavnika vlade, zagovornik enakosti, informacijski pooblaščenec, državni zbor in državni svet pa vsak po enega člana. Svet varuha za človekove pravice je skladno z določbo 50.a člena ZVArCP začel delovati 1. junija 2018.

Poleg omenjenega je bil s 1. 1. 2019 vzpostavljen Center za človekove pravice. Ta opravljal širše naloge in ne bo obravnaval pobud. Med nalogami so zlasti promocija, informiranje, izobraževanje, usposabljanje, priprava analiz in poročil s posameznih področij spodbujanja in varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin, organiziranje posvetovanj glede uresničevanja, spodbujanja in varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin, sodelovanje s civilno družbo, sindikati in drugimi državnimi organi, dajanje splošnih informacij o vrstah in oblikah pritožb na mednarodne organe zaradi kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin, sodelovanje v mednarodnih organizacijah ter združenjih na evropski in svetovni ravni, ki delujejo na področju uresničevanja, spodbujanja in razvoja človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Pravni okvir za delo Varuha so tudi nekateri drugi zakoni, na primer: Zakon o ustavnem sodišču, Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije, Zakon o pacientovih pravicah, Zakon o obrambi, Zakon o varstvu potrošnikov, Zakon o varstvu okolja, Zakon o varstvu osebnih podatkov, Zakon o kazenskem postopku, Zakon o državnem tožilstvu, Zakon o sodiščih, Zakon o sodniški službi, Zakon o enakih možnostih žensk in moških, Zakon o nalogah in pooblastilih policije, Zakon o odvetništvu, Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij, Zakon o upravnih taksah, Zakon o tajnih podatkih, Zakon o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo, Zakon o javnih uslužbencih, Zakon o sistemu plač v javnem sektorju, Zakon o potnih listinah in Pravila službe v Slovenski vojski.

Obrazložitev doseganja ciljev, h katerim prispeva predlagatelj finančnega načrta

S svojim poslovanjem, ki temelji na obravnavanju pobud, prejetih od pobudnikov, odprtih na lastno pobudo, pa tudi na podlagi obravnave širših vprašanj, ki so pomembna za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter za pravno varnost državljanov v Republiki Sloveniji, ugotavlja in preprečuje kršitve človekovih pravic in druge nepravilnosti ter predlaga ukrepe za njihovo odpravo. S svojim delovanjem krepi pomen pravne države, ustavnosti in zakonitosti ter spoštovanja človekovih pravic. Varuh deluje v interdisciplinarnem okolju, zato se tudi njegove ugotovitve mnogokrat soočajo s prepletanjem pristojnosti med ministrstvi, organi, državo in občinami. Tak pristop terja od vseh zaposlenih visoko stopnjo strokovne usposobljenosti na vseh področjih dela Varuha ter prizadevnosti pri iskanju rešitev. Varuh si prizadeva, da bi uresničevanje njegovih ugotovitev, priporočil in predlogov neposredno vplivalo na odpravo kršitev ali nepravilnosti. Varuh izvaja svoje poslanstvo varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin z obravnavo pobud in širših vprašanj, ki so pomembna za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter za pravno varnost državljanov v Republiki Sloveniji. Poglavitni cilj Varuha je ugotavljanje in preprečevanje kršitev človekovih pravic in drugih nepravilnosti ter skrb za realizacijo svojih priporočil. Za uspešno in učinkovito doseganje ciljev Varuh uporablja različne načine in metode dela, kot so npr. pogovori s pobudniki na sedežu Varuha, pogovori varuhinje s pobudniki večkrat tedensko (osebni, z vabljenimi, preko telefona) in pogovori s pobudniki na brezplačni telefonski številki, poslovanje zunaj sedeža, srečanja s predstavniki NVO, obiski in nadzor zavodov za prestajanje kazni zapora in drugih prostorov, v katerih so osebe, ki jim je bila z aktom oblastnega organa odvzeta prostost, ter drugih zavodov z omejeno svobodo gibanja, opravljanje pogovorov z osebami v omenjenih zavodih. Varuhova pomembna vloga je mednarodno sodelovanje in povezovanje s sorodnimi institucijami iz tujine. Pri tem s svojim aktivnim delovanjem v okviru Svetovnega združenja ombudsmenov (International Ombudsman Institute - IOI), mreže otroških ombudsmenov (European Network of Ombudspersons for Children - ENOC), Združenja Mediteranskih ombudsmenov (AOM), European Network of National human Rights Institutions (ENHR) in South-East Europe NPM Network (SEE NPM Network) prispeva k večjemu ugledu države v tujini. Mednarodna izmenjava izkušenj pomembno vpliva na varovanje človekovih pravic, dobro upravljanje in oblikovanje politik v Sloveniji, kar posledično vpliva na uveljavljanje uporabniku prijaznejšega delovanja države. S svojim delovanjem in načini dela (raziiskovanjem, pregledi, kritikami, izrekanjem mnenj in stališč) pripomore k preprečevanju in odpravljanju posledic kršitev človekovih pravic, s predlogi za oblikovanje in spremembo predpisov pa prispeva k odpravljanju pomanjkljivosti v delovanju države. Naloga Varuha je v izvajanju neformalnega nadzora nad zakonitostjo in pravilnostjo ravnanja oblasti v razmerju do posameznika, ugotavljanje in preprečevati kršitve človekovih pravic in druge nepravilnosti ter predlagati ukrepe s svojimi predlogi, mnenji, kritikami ali priporočili za njihovo odpravo. Temu načelu sledi vrsta rešitev glede načina dela Varuha. Vsakdo, ki meni, da so mu z aktom ali dejanjem državnega organa, organa lokalne samouprave ali nosilca javnih pooblastil kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine, lahko da pobudo za začetek postopka pri Varuhu. Varuh lahko začne postopek tudi na lastno pobudo, lahko obravnava tudi širša vprašanja, ki so pomembna za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter za pravno varnost državljanov in drugih oseb, ki prebivajo v Republiki

Sloveniji. Ob pogojih, ki jih določa ZUstS, lahko varuh človekovih pravic pri Ustavnem sodišču RS začne postopek za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa ali splošnega akta, izdanega za izvrševanje javnih pooblastil, če meni, da predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, nedopustno posega v človekove pravice ali temeljne svoboščine. Na podlagi 50. člena ZUstS lahko ob pogojih, ki jih določa ta zakon, vloži ustavno pritožbo v zvezi s posamično zadevo, ki jo obravnava. Varuh se pri svojem delu ravna po določilih ustave in mednarodnih pravnih aktov o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah. Pri svojih intervencijah se lahko sklicuje tudi na načela pravičnosti in dobrega upravljanja. Varuh je pri svojem delu neodvisen in samostojen. O svojem delu Varuh poroča državnemu zboru z rednimi letnimi ali posebnimi poročili. Sredstva za delo, na predlog Varuha določi državni zbor v državnem proračunu. Državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil morajo Varuhu na njegovo zahtevo zagotoviti vse podatke in informacije iz njihove pristojnosti ne glede na stopnjo zaupnosti in mu omogočiti izvedbo preiskave. Varuh lahko naslovi organom predloge, mnenja, kritike ali priporočila, ki so jih ti dolžni obravnavati in nanje odgovoriti v roku, ki ga določi varuh. Varuh se pri svojem delu ravna po določilih Ustave RS in mednarodnih pravnih aktov o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah. Postopek pri Varuhu je zaupen. O svojih ugotovitvah in ukrepih Varuh obvešča javnost in državni zbor. Postopek pri Varuhu je neformalen in za stranke brezplačen. Varuh poroča državnemu zboru z rednimi ali posebnimi poročili o svojem delu, ugotovitvah o stopnji spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter o pravni varnosti državljanov v Republiki Sloveniji. Letno poročilo mora predložiti najkasneje do 30. septembra za preteklo leto. Posebna poročila lahko Varuh naslovi pristojnemu delovnemu telesu državnega zbora ali neposredno državnemu zboru. Državnemu zboru in vladi lahko daje pobude za spremembe zakonov in drugih pravnih aktov iz njune pristojnosti. V zvezi s svojim delom ima varuh pravico vpogleda v podatke in dokumente iz pristojnosti državnih organov. Predpisi o varovanju tajnosti podatkov obvezujejo varuha, njegove namestnike in uslužbence.

Predlagatelj finančnega načrta prispeva k doseganju ciljev v naslednjih politikah, programih in podprogramih

- 01 - POLITIČNI SISTEM
 - 0102 - Varstvo ustavnosti, nadzor pravne države in človekovih pravic
 - 010203 - Odprava in preprečevanje kršitev človekovih pravic
 - 010206 - Izvajanje opcijskega sporazuma

1214 - Varuh človekovih pravic

Obrazložitev zaključnega računa proračuna za leto 2019

Oris PU-ja

Poslanstvo Varuha je varovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin v razmerju do državnih organov, organov lokalne samouprave in nosilcev javnih pooblastil. S svojim poslovanjem, ki temelji na obravnavanju pobud, prejetih od pobudnikov, odprtih na lastno pobudo, pa tudi na podlagi obravnave širših vprašanj, ki so pomembna za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter za pravno varnost državljanov v Republiki Slovenji, ugotavlja in preprečuje kršitve človekovih pravic in druge nepravilnosti ter predlaga ukrepe za njihovo odpravo. S svojim delovanjem krepi pomen pravne države, ustavnosti in zakonitosti ter spoštovanja človekovih pravic. Z novelo zakona iz leta 2017 je Varuh pridobil pravno podlago za vzpostavitev treh notranjih organizacijskih enot Varuha: Državni preventivni mehanizem proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (v nadaljevanju: DPM), Center za človekove pravice (Center) in Zagovorništvo otrok. Center je začel s svojim delovanjem v začetku leta 2019 in bo opravljal širše naloge kot so promocija, informiranje, izobraževanje, usposabljanje, priprava analiz in poročil s posameznih področij spodbujanja in varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin, organiziranje posvetovanj glede uresničevanja, spodbujanja in varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin, sodelovanje s civilno družbo, sindikati in drugimi državnimi organi, dajanje splošnih informacij o vrstah in oblikah pritožb na mednarodne organe zaradi kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin, sodelovanje v mednarodnih organizacijah ter združenjih na evropski in svetovni ravni, ki delujejo na področju uresničevanja, spodbujanja in razvoja človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Z zakonom smo dobili tudi pravno podlago za delo Sveta za človekove pravice kot posvetovalnega telesa varuha, ki izraža pluralnost družbene skupnosti.

I. Poročilo o realizaciji finančnega načrta neposrednega proračunskega uporabnika

A - Bilanca odhodkov

400 - Plače in drugi izdatki zaposlenim

Obrazložitev izdatkov za podskupino

Varuh je za plače zaposlenih in druge izdatke zaposlenim namenil 1.669.967 EUR. Realizacija je bila v primerjavi z veljavnim proračunom 94,9 % oz. sprejetim proračunom 89,23 %. V primerjavi z letom 2018 so se izplačila za plače in druge izdatke povečala za 14,27 %.

Sredstva so bila izplačana za:

- plače in dodatke v višini 1.469.253 EUR,
- regres za letni dopust v višini 43.235 EUR,
- povračila in nadomestila v višini 71.340 EUR,
- sredstva za delovno uspešnost v višini 27.575 EUR, zaradi povečanega obsega dela,
- sredstva za nadurno delo v višini 5.101 EUR in
- druge izdatke zaposlenim v višini 53.463 EUR.

401 - Prispevki delodajalcev za socialno varnost

Obrazložitev izdatkov za podskupino

Za prispevke delodajalca je bilo porabljenih 267.985 EUR. Realizacija je bila glede na veljavni proračun 99,81 %, v primerjavi s sprejetim pa 118,49 %.

Prispevki delodajalcev so se v primerjavi z letom 2018 zvišali za 14,19 %.

Sredstva so bila izplačana v višini:

- 136.909 EUR za prispevke pokojninskega in invalidskega zavarovanja,
- 109.474 EUR za prispevke zdravstvenega zavarovanja,
- 1.099 EUR za prispevke za zaposlovanje in
- 1.544 EUR za prispevke za starševsko varstvo.

V okviru iste postavke so vključene tudi premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU, za katere je bilo izplačanih 18.959 EUR.

402 - Izdatki za blago in storitve

Obrazložitev izdatkov za podskupino

Sredstva za izdatke za blago in storitve so bila porabljena v višini 708.718 EUR. Realizacija je bila 99,63 % v primerjavi z veljavnim proračunom oziroma 101,73 % v primerjavi s sprejetim. Glede na leto 2018 so bili izdatki za blago in storitve višji za 11,57 %.

Sredstva so bila porabljena za naslednje namene:

- nakupa pisarniškega in splošnega materiala in storitev v višini 212.755 EUR, med njimi največ za založniške in tiskarske storitve (46.930 EUR), storitve varovanja (37.973 EUR) prevajalske storitve (26.929 EUR), čiščenje in urejanje lastnih in skupnih prostorov poslovne stavbe Bežigranski dvor (26.306 EUR) in storitve informacijske podpore uporabnikom (19.642 EUR);
- nakupa posebnega materiala in storitev v višini 8.714 EUR,
- energije, vode, komunalnih storitev in komunikacij v višini 66.557 EUR,
- prevoznih stroškov in storitev v višini 19.771 EUR,
- izdatkov za službena potovanja v višini 33.017 EUR,
- tekočega vzdrževanja v višini 41.784 EUR,
- poslovnih najemnin in zakupnin v višini 156.903 EUR in
- drugih operativnih odhodkov v višini 169.217 EUR, pri čemer je treba omeniti, da je večina teh sredstev namenjena delu zagovornikov v okviru Zagovorništva otrok.

412 - Transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam

Obrazložitev izdatkov za podskupino

V okviru transferov so vključeni izdatki namenjeni nevladnim in humanitarnim organizacijam (NVO) za sodelovanje pri izvrševanju nalog in pooblastil DPM. Pri opravljanju obiskov DPM skupaj z uslužbenci Varuha so v letu 2019 sodelovale naslednje nevladne organizacije oziroma organizacije s statusom humanitarne organizacije, in sicer:

- SKUP – skupnost privatnih zavodov,
- Humanitarno društvo Pravo za vse,
- Novi Paradoks,
- Mirovni inštitut,
- ZDUS - Zveza društev upokojencev Slovenije,
- PIC - Pravno-informacijski center nevladnih organizacij in Slovenska Karitas.

Sredstva, namenjena transferjem nepridobitnim organizacijam so bila porabljena v višini 3.265 EUR. Realizacija je bila v primerjavi s sprejetim proračunom 66,63 %.

Pri tem je treba poudariti, da so poleg omenjenih sredstev za izvajanje nalog DPM (transferji NVO) bila porabljena še sredstva višini 4.797 EUR. Ta so bila izplačana predstavnikom nevladnih organizacij, ki so z varuhom sodelovali pri izvajanju nalog DPM kot neposredni stroški dela in so

vključena med izdatke za blago in storitve kot drugi operativni odhodki.

Upoštevajoč navedeno je bilo za namen sodelovanja nevladnih organizacij v okviru DPM v letu 2019 porabljenih skupno 8.062 EUR (v letu 2018 pa 6.835 EUR).

420 - Nakup in gradnja osnovnih sredstev

Obrazložitev izdatkov za podskupino

Skupna višina porabljenih sredstev na tem kontu je v letu 2019 znašala 178.468 EUR.

Realizacija je bila v primerjavi z veljavnim proračunom 94,9 % oz. sprejetim proračunom 89,23 %.

Sredstva so bila porabljena za nakup službenega vozila v višini 51.400 EUR, za nakup opreme 99.241 EUR za investicijsko vzdrževanje in obnove 23.594 EUR, za nakup licenčne programske opreme 3.379 EUR ter za izdelavo načrta ter projektno dokumentacijo 854 EUR.

Obrazložitev večjih odstopanj med sprejetim in realiziranim finančnim načrtom

Zakon o Varuhu človekovih pravic (ZVarCP) v drugem odstavku 5. člena določa, da višino sredstev za delo Varuha na predlog Varuha določi Državni zbor RS v državnem proračunu. Za leto 2019 je Državni zbor RS v državnem proračunu določil 2.803.988 EUR.

Varuh je v proračun leta 2019 prenesel namenska finančna sredstva v višini 11.697 EUR (sredstva od prejetih odškodnin in od prodaje državnega premoženja). Med letom je Varuh prejel dodatna sredstva v višini 55.000 EUR na postavki plač. (Sklep Vlade RS št. 41012-46/2019/3 z dne 19. 11. 2019).

Varuh je ob koncu leta za potrebe pokrivanja zakonskih obveznosti državnega proračuna prerazporedil sredstva v višini 26.535 EUR.

Z upoštevanjem navedenega je veljavni proračun Varuha za leto 2019 znašal 2.844.150 EUR.

Varuh je za tri podprograme porabil 2.828.403 EUR, od tega za:

- varovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin: 2.545.279 EUR,
- izvajanje nalog in pooblastil DPM: 166.152 EUR,
- zagovorništvo otrok: 116.972 EUR.

Obrazložitev prenosa neporabljenih namenskih sredstev iz preteklega leta v skladu s 44. členom ZJF

Varuh je v proračun leta 2019 prenesel namenska finančna sredstva v višini 11.697 EUR (sredstva od prejetih odškodnin v višini 2.147 EUR ter 9.950 EUR od prodaje državnega premoženja).

Obrazložitev plačil neporavnanih obveznosti iz preteklih let v skladu s 46. členom ZJF

Varuh v letu 2019 ni prevzemal nobenih novih obveznosti na podlagi 46. člena ZJF.

Obrazložitev vključitve novih obveznosti v finančni načrt v skladu z 41. členom ZJF

Varuh v letu 2019 ni prevzemal nobenih novih obveznosti na podlagi 41. člena ZJF.

Obrazložitev višine izdanih in unovčenih poroštev ter izterjanih regresnih zahtevkov iz naslova poroštev

Varuh nima izdanih in unovčenih poroštev ter nobenih regresnih zahtevkov iz naslova poroštev.

Obrazložitev porabe proračunskega sklada

Varuh v letu 2019 ni imel porabe iz proračunskega sklada.

II. Poslovno poročilo

Proračunski uporabnik prispeva k doseganju ciljev v naslednjih politikah, programih in podprogramih

- 01 - POLITIČNI SISTEM
 - 0102 - Varstvo ustavnosti, nadzor pravne države in človekovih pravic
 - 010203 - Odprava in preprečevanje kršitev človekovih pravic
 - 010206 - Izvajanje opsijskega sporazuma

Poročilo o doseženih ciljih

01 - POLITIČNI SISTEM

0102 - Varstvo ustavnosti, nadzor pravne države in človekovih pravic

010203 - Odprava in preprečevanje kršitev človekovih pravic

1214-11-0001 - Odprava in preprečevanje kršitev ČP

Opis ukrepa

Varuh varuje posameznika v stikih z državnimi organi, organi lokalne samouprave in nosilci javnih pooblastil ter nadzira njihovo delovanje. Gre za varstvo na področju pravilnega in korektnega ravnanja oblasti v razmerju do posameznika. Varuh nima pristojnosti oblastnega odločanja in ne more sprejemati pravno obveznih odločitev, ki bi bile sankcionirane s sredstvi pravne prisile. Njegova dejanja in akti niso oblastne narave in z njimi ne izvaja oblasti. Posamičnih aktov ne izdaja v obliki odločbe, sodbe, sklepa ali odredbe, torej v oblikah, ki sicer poudarjajo avtoritativnost v izvajanju oblasti. Varuh je dodatno sredstvo zunaj sodnega varstva pravic posameznikov. Bil je ustanovljen z namenom varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin v razmerju do državnih organov, organov lokalne samouprave in nosilcev javnih pooblastil. Predstavlja pomemben element za vzpostavljanje ravnovesja med posameznimi vejami oblasti. Njegova naloga je ugotavljati in preprečevati kršitve človekovih pravic in druge nepravilnosti ter odpravljati njihove posledice. To počne po eni strani z obravnavo posamezne prijave zatrjevanega kršenja človekove pravice posameznika, po drugi strani pa opravlja naloge promocijske in preventivne narave. Prvo pomeni odpravljanje konkretne kršitve, drugo pa prispeva k preprečevanju bodočih kršitev. Pogosto se oboje prepletata. Odločilnega pomena je, da je Varuh lahko dostopen vsakomur, ki se želi obrniti nanj. Temu načelu sledi vrsta rešitev glede načina dela Varuha.

Viri

VIR	VIR NAZIV	REB 2019	VPT 2019	RE 2019	IND RE/REB
PV	Proračunski viri	2.422.934,00	2.483.783,61	2.483.783,61	102,51

Neposredni učinki

C4110 - Učinkovito in uspešno reševanje prejetih pobud

Prispeva k rezultatu: C5798 - Mnenja, predlogi in priporočila Varuha človekovih pravic

Opis neposrednega učinka

Z učinkovito in uspešno obravnavo pobud Varuh skuša na posameznih podpodročjih sistemsko reševati problematiko. Učinki izvajanja poslanstva Varuha se kažejo na eni strani skozi zmanjševanje pripada pobud na posameznem podpodročju, tj. odpravi kršitev, na drugi strani oz. posameznem podpodročju pa skozi povečanje pripada tj. odkrivanju kršitev. Ozaveščanje javnosti in obveščanje o človekovih pravicah izvaja Varuh z izdajo publikacij (letnega poročila - slovenske in angleške izdaje, posebnih poročil, biltenov, zloženk ipd.), izvedbo tiskovnih konferenc, objavami na spletni strani in drugimi aktivnostmi.

Kazalniki

ID	KAZALNIK	VIR ME	IZH. LETO	IZH. VREDNOST	LETO	PLANIRANA VRED.	DOSEŽENA VRED. ZR
I05925	Odstotek zmanjšanja pobud na posameznem podpodročju	%znižanja	2010	0,00	2012	5,00	5,00
					2013	5,00	5,00
					2014	5,00	5,00
					2015	5,00	5,00
					2016	5,00	5,00
					2017	5,00	5,00
					2018	5,00	5,00
I05979	Odstotek povečanja pobud na posameznem podpodročju	% povečanje	2010	0,00	2012	5,00	5,00
					2013	5,00	5,00
					2014	5,00	5,00
					2015	5,00	5,00
					2015	5,00	5,00

				2016	5,00	5,00
				2017	5,00	5,00
				2018	5,00	5,00
				2019	5,00	5,00
105981	Število izdanih publikacij	Število	2010	4,00		
				2012	5,00	5,00
				2013	3,00	4,00
				2014	3,00	5,00
				2015	3,00	4,00
				2016	3,00	3,00
				2017	3,00	3,00
				2018	3,00	3,00
				2019	3,00	5,00

Obrazložitev doseženih vrednosti na kazalniku "I05925 Odstotek zmanjšanja pobud na posameznem podpodročju"

Eden izmed kazalcev uspešnosti delovanja Varuha na področju odprave in preprečevanja kršitev človekovih pravic je lahko število prejetih in utemeljenih pobud na posameznem področju. S tem kazalcem skušamo ugotoviti, ali se z delovanjem oz. posredovanjem Varuha stanje na posameznem področju izboljšuje ali poslabšuje. Tako ugotavljamo, da se je pripad pobud za pet in več odstotkov glede na leto 2018 zmanjšal na področjih omejitve osebne svobode, socialne varnosti, delovnopravne zadeve, področje pravosodja, okolja in prostora in na področju varstva otrokovih pravic. Ta kazalec bi sicer lahko nakazoval na izboljšanje stanja na teh področjih, vendar pa moramo pri razlagi biti previdni. Omenjena področja dela Varuha so zelo široka in kompleksna, same ugotovitve nepravilnosti delovanja pa lahko bistveno vplivajo na nihanja znotraj področij ter tolmačenje in razumevanje doseženih rezultatov. Po drugi strani pa lahko povečano število pobud kaže na večjo ozaveščenost o pravicah pobudnikov (torej ne nujno povečanje nepravilnosti), enako lahko velja tudi pri zmanjšanju števila pobud - ko so pobudniki seznanjeni, da jim Varuh pri določeni problematiki (npr. reševanju socialne stiske) ne more pomagati, saj zato nima nikakršnih možnosti.

Obrazložitev doseženih vrednosti na kazalniku "I05979 Odstotek povečanja pobud na posameznem podpodročju"

Podobno kot pri prejšnjem kazalcu je Varuh na področjih pokojninskega in invalidskega zavarovanja, področje tujcev, področju varstva dostojanstva, osebnostnih pravic ter varnosti in zasebnosti, stanovanjske zadeve, ter področje enakosti pred zakonom in prepoved zadev dosegel zastavljen cilj. Na omenjenih področjih je bil pripad pobud več kot pet odstotkov višji. Ta prirast je moč pripisati tudi proaktivnemu delu Varuha na teh področjih, uspešnemu in učinkovitemu ozaveščanju javnosti ter dobri promocijski dejavnosti. K temu zagotovo pripomore aktivno sodelovanje Varuha s civilno družbo in z nevladnimi organizacijami.

Obrazložitev doseženih vrednosti na kazalniku "I05981 Število izdanih publikacij"

Varuh je v letu 2019 izdal 5 publikacij. Osrednja publikacija Varuh v letu 2019 je 24. redno letno poročilo Varuha človekovih pravic RS za leto 2018. Izdali smo ga februarja 2019, obsega pa 429 strani (ISSN 1854-0090). Pripravili smo tudi skrajšano različico 24. rednega letnega poročila v angleškem jeziku na 256 straneh (ISSN 1580-0954). Poročilo Varuha o izvajanju nalog državnega preventivnega mehanizma (DPM) po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim za leto 2018 je sestavni del Varuhovega poročila, vendar tiskan v ločeni publikaciji. Pripravili smo ga v slovenskem jeziku in ga izdali februarja 2019, obsega pa 318 strani (ISSN 2591-099X). Vsebuje tudi obsežno preglednico ravni uresničevanja priporočil DPM po posameznih obiskanih ustanovah v Sloveniji, kjer so nameščeni posamezniki, ki jim je bila z aktom oblastnega organa odvzeta prostost. Poročilo o izvajanju nalog DPM za leto 2018 smo prevedli in objavili (v angleškem jeziku) na Varuhovem spletišču. Varuh je februarju 2019 izdal še publikacijo Pregled dela Varuha človekovih pravic 2013 - 2018, ki obsega 149 strani (ISBN 978-961-93381-7-9) ter Pravne podlage delovanja Varuha človekovih pravic, ki obsega 223 strani (ISBN 978-961-93381-6-2).

C5831 - Vzpostavitev mreže usposobljenih zagovornikov po celotni Sloveniji

Prispeva k rezultatu: C5798 - Mnenja, predlogi in priporočila Varuha človekovih pravic

Opis neposrednega učinka

Opis cilja

Kazalniki

ID	KAZALNIK	VIR ME	IZH. LETO	IZH. VREDNOST	LETO	PLANIRANA VRED.	DOSEŽENA VRED. ZR
105996	Število usposobljenih zagovornikov	Število	2010	75,00	2012	135,00	78,00
					2013	110,00	78,00
					2014	80,00	80,00
					2015	80,00	58,00
					2016	80,00	71,00
					2017	80,00	61,00
					2018	70,00	56,00
					2019	80,00	62,00

Obrazložitev doseženih vrednosti na kazalniku "I05996 Število usposobljenih zagovornikov"

Ob koncu leta 2019 je bilo pri Varuhu 62 zagovornikov. 11 zagovornikov je opravilo izpit za zagovornika.

Pravne podlage

ID	NAZIV
ZVarCP	Zakon o varuhu človekovih pravic (ZVarCP)

1214-11-S001 - Investicije Varuha človekovih pravic

Opis skupine projektov

Gre za projekt investicijskih nakupov za zagotavljanje optimalnih delovnih pogojev.

Viri

VIR	VIR NAZIV	REB 2019	VPT 2019	RE 2019	IND RE/REB
PV	Proračunski viri	200.000,00	178.467,58	178.467,58	89,23

Neposredni učinki

C4111 - Zagotavljanje optimalnih delovnih pogojev

Prispeva k rezultatu: C5798 - Mnenja, predlogi in priporočila Varuha človekovih pravic

Opis neposrednega učinka

Opis cilja

Kazalniki

ID	KAZALNIK	VIR	ME	IZH. LETO	IZH. VREDNOST	LETO	PLANIRANA VRED.	DOSEŽENA VRED. ZR
106787	Izvedba predvidenih investicij	%	2010	100,00	2012	100,00	90,46	
					2013	100,00	100,00	
					2014	100,00	100,00	
					2015	100,00	100,00	
					2016	100,00	100,00	
					2017	100,00	100,00	
					2018	100,00	100,00	
					2019	100,00	100,00	

Obrazložitev projektov

1214-18-0001 - Zamenjava osnovnih sredstev 2018-2021

Opis projekta z opredelitvijo namena in ciljev projekta ter trajanja projekta

Namen projekta je sprotno in ažurno izvajanje aktivnosti usmerjenih v ohranjanje primernih delovnih pogojev na področju informacijsko komunikacijske tehnologije institucije, zagotavljanje varnih in brezhibna vozil namenjena zaposlenim pri Varuhu ter vzdrževanju poslovnih prostorov. Cilj je zagotoviti primerne delovne pogoje za zaposlene in nadaljevati razvoj dosežene tehnične ravni opremljenosti. Tako projekt vključuje investicije na področju IKT, poslovnem objektu in samih poslovnih prostorih ter voznem parku Varuha.

Dosežen razvoj / napredek na projektu v letu 2019 z vidika doseganja ciljev in izpolnjevanja načrta financiranja projekta ter stanja projekta

Načrtovane investicije z namenom zagotavljanja ohranjanja primernih delovnih pogojev na področju informacijsko komunikacijske tehnologije institucije, zagotavljanje varnih in brezhibnih vozil namenjenim zaposlenim ter vzdrževanje poslovnih prostorov so bili v celoti izvedeni.

01 - POLITIČNI SISTEM

0102 - Varstvo ustavnosti, nadzor pravne države in človekovih pravic

010206 - Izvajanje opcijskega sporazuma

1214-11-0003 - Izvajanje nalog in pooblastil DPM

Opis ukrepa

Državni preventivni mehanizem (DPM) predstavlja dopolnitev Konvencije proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju. Ukrej je namenjen izvajanju Zakona o ratifikaciji Opcijskega protokola h konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju. Z ratifikacijo tega protokola se je Slovenija zavezala k vzpostavitvi neodvisnega državnega preventivnega mehanizma proti mučenju. Kot je določeno z Opcijskim protokolom pristojnosti in naloge državnega preventivnega mehanizma po opcijskem protokolu, skladno s 17. členom, izvršuje Varuh, v dogovoru z njim pa tudi nevladne organizacije, registrirane v Republiki Sloveniji ter

organizacije, ki so pridobile status humanitarne organizacije v Republiki Sloveniji.

Viri

VIR	VIR NAZIV	REB 2019	VPT 2019	RE 2019	IND RE/REB
PV	Proračunski viri	181.054,00	166.151,58	166.151,58	91,76

Neposredni učinki

C4223 - Izvajanje rednega nadzora in varstva oseb, na mestih, kjer jim je bila odvzeta prostost

Prispeva k rezultatu: C5798 - Mnenja, predlogi in priporočila Varuha človekovih pravic

Opis neposrednega učinka

DPM v Sloveniji ob vsakem obisku pripravi izčrpno poročilo o svojih ugotovitvah o obiskani ustanovi. To poročilo vsebuje tudi predloge in priporočila za odpravo ugotovljenih nepravilnosti in za izboljšanje stanja, vključno z ukrepi za zmanjšanje možnosti nepravilnega ravnanja v prihodnje.

Kazalniki

ID	KAZALNIK	VIR	ME	IZH. LETO	IZH. VREDNOST	LETO	PLANIRANA VRED.	DOSEŽENA VRED. ZR
104742	Število opravljenih obiskov	Število		2010	41,00	2012	45,00	46,00
						2013	45,00	48,00
						2014	45,00	43,00
						2015	60,00	67,00
						2016	60,00	80,00
						2017	60,00	80,00
						2018	60,00	81,00
						2019	60,00	63,00

Obrazložitev doseženih vrednosti na kazalniku "I04742 Število opravljenih obiskov"

V okviru izvajanja nalog državnega preventivnega mehanizma je Varuh v letu 2019 obiskal 63 lokacij v Sloveniji, kjer so nameščeni posamezniki, ki jim je z aktom oblastnega organa odvzeta prostost in sicer 27 policijskih postaj, 6 zavodov za prestajanje kazni zapora in Prevzgojni dom Radeče, Center za tujce, 2 psihiatrični bolnišnici, 19 socialnovarstvenih zavodov (domov starejših) in 4 vzgojne zavode oziroma mladinske domove ter več stanovanjskih skupin, ki delujejo v okviru teh zavodov.

Pravne podlage

ID	NAZIV
MOPPM	Zakon o ratifikaciji Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (MOPPM)

III. Obrazložitev podatkov iz bilance stanja

Podatki o stanju sredstev na računih neposrednega proračunskega uporabnika

Varuh človekovih pravic v letu 2019 ni imel sredstev na računih.

Podatki o terjatvah iz naslova dolgoročnih naložb in posojil

Varuh človekovih pravic v letu 2019 ni imel terjatev iz naslova dolgoročnih naložb in posojil.

Podatki o povečanju ali zmanjšanju lastnih opredmetenih osnovnih sredstev

Lastna neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve predstavljajo v Bilanci stanja skupino kontov 00 (34.437 EUR; vrednost se je v primerjavi s predhodnim letom zmanjšala za 4.563 EUR zaradi inventurnega odpisa zaradi izrabljenosti). Nepremičnine predstavljajo skupino kontov 02 (1.413851 EUR; povečanje nabavne vrednosti nepremičnin v višini 7.631 EUR zaradi preureditve sejne sobe in kabelskih povezav).

Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva predstavljajo konto skupine 04 (715.029 EUR); vrednost se je v primerjavi s predhodnim letom zvišala za 84.916 EUR (nabava sredstev za transport, računalnikov in drugih naprav, pohištva ter druge opreme).

Sredstva so se zmanjšala za popravke vrednosti skupin kontov 01 (13.096 EUR), povečala pa za popravke vrednosti skupin kontov 03 (754.761 EUR) ter skupin kontov 05 (473.823 EUR). Iz naziva konta v okviru posamezne skupine kontov je v glavni knjigi razvidna vrsta osnovnih sredstev, v pomožni knjigi osnovnih sredstev pa se vodi analitična evidenca po inventarnih številkah.

Podatki o povečanju ali zmanjšanju terjatev za sredstva dana v upravljanje

Varuh človekovih pravic v letu 2019 ni imel terjatev za sredstva, dana v upravljanje.

Podatki o neplačanih terjatvah iz preteklega leta

- a) Naporavnane terjatve, ki so zapadle do vključno 31.12.2019; ni bilo
- b) Naporavnane terjatve, ki so zapadle po 31.12.2019 v višini 6.806 EUR (terjatve do ZZSZ; boleznine – zapiranje v letu 2019).

Podatki o neplačanih obveznostih iz preteklega leta

- a) neporavnanih obveznosti, ki so zapadle do 31.12.2019, ni bilo.
 - b) neporavnane obveznosti, ki so zapadle po 31.12.2019, so v višini 249.865 EUR in se nanašajo na:
 - konti skupine 21 - kratkoročne obveznosti do zaposlenih v višini 143.770 EUR
 - konti skupine 22 - kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v višini 73.998 EUR
 - konti skupine 23 – druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja v višini 31.898 EUR
 - konti skupine 24 - kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta v višini 199 EUR
- Gre za nastale obveznosti v letu 2019, ki zapadejo v plačilo v letu 2020 in je predvideno plačilo obveznosti iz proračunskih sredstev v letu 2020.

IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC

v/na

Varuh človekovih pravic

Spodaj podpisani se zavedam odgovornosti za vzpostavitev in stalno izboljševanje sistema finančnega poslovanja in notranjih kontrol ter notranjega revidiranja v skladu s 100. členom Zakona o javnih financah z namenom, da obvladujem tveganja in zagotavljam doseganje ciljev poslovanja in uresničevanje proračuna.

Sistem notranjega nadzora javnih financ je zasnovan tako, da se tveganja, da splošni in posebni cilji poslovanja ne bodo doseženi, obvladujejo na še sprejemljivi ravni ter daje razumno, ne pa tudi absolutnega zagotovila o uspešnosti poslovanja in o doseganju ciljev. Temelji na nepretrganem procesu, ki omogoča, da se opredelijo ključna tveganja, verjetnost nastanka in vpliv določenega tveganja na doseganje ciljev in pomaga, da se tveganja obvladuje uspešno, učinkovito in gospodarno.

Ta ocena predstavlja stanje na področju uvajanja procesov in postopkov notranjega nadzora javnih financ v/na:

Varuh človekovih pravic

Oceno podajam na podlagi:

- ocene notranje revizijske službe za področja:
- samoocenitev vodij organizacijskih enot za področja:
- ugotovitev (Računskega sodišča RS, proračunske inšpekcije, Urada RS za nadzor proračuna, nadzornih organov EU,...) za področja:

V/Na

Varuh človekovih pravic

je vzpostavljen(o):

1.Primerno kontrolno okolje:

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še ni vzpostavljeno, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še ni vzpostavljeno, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi.

2.Upravljanje s tveganji

2.1.Cilji so realni in merljivi, to pomeni, da so določeni indikatorji za merjenje doseganja ciljev

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi;

2.2.Tveganja, da se cilji ne bodo uresničili, so opredeljena in ovrednotena, določen je način ravnanja z njimi

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še niso opredeljena, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še niso opredeljena, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi.

3.Na obvladovanju tveganj temelječ sistem notranjega kontroliranja in kontrolne aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganja na sprejemljivo raven

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi.

4. Ustrezen sistem informiranja in komuniciranja

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi.

5. Ustrezen sistem nadziranja, ki vključuje tudi primerno (lastno, skupno, pogodbeno) notranje revizijsko službo

- a) na celotnem poslovanju,
- b) na pretežnem delu poslovanja,
- c) na posameznih področjih poslovanja,
- d) še ni vzpostavljen, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,
- e) še ni vzpostavljen, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi.

6. Notranje revidiranje zagotavljam v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ

- a) z lastno notranjerevizijsko službo,
- b) s skupno notranjerevizijsko službo,
- c) z zunanjim izvajalcem notranjega revidiranja,
- d) nisem zagotovil notranjega revidiranja.

ad b) Podatki za **skupno notranjerevizijsko službo**:

naziv:

sedež:

matična št:

ad c) Podatki za **zunanjega izvajalca notranjega revidiranja**:

naziv: IN REVIZIJA d.o.o.

sedež: Tržaška cesta 134, 1000 Ljubljana

matična št: 5847184000

Sprejeti finančni načrt (proračun), za leto na katerega se Izjava nanaša, PRESEGA 2,086 mio EUR.

Datum zadnjega revizijskega poročila zunanjega izvajalca notranjega revidiranja je: 10.2.2020 0:00:00.

ad d) **Notranjega revidiranja nisem zagotovil ker:**

V letu 2019 sem na področju notranjega nadzora izvedel naslednje pomembne izboljšave:

- Sprejet je bil nov Pravilnik o poslovnem in delovnem času;
- posodobitev Pravilnik o sistemizaciji delovnih mest in delovnih razmerjih Varuha človekovih pravic;
- sprejet je bil nov Pravilnik o stroških reprezentance pri Varuhu človekovih pravic;

Kljub izvedenim izboljšavam ugotavljam, da obstajajo naslednja pomembna tveganja, ki jih še ne obvladujem v zadostni meri:

- v fazi priprave so notranja pravila;
- izdelan bo register tveganj, v katerem bomo sistematično opredelili tveganja, s katerimi se srečujemo pri svojem delovanju, ocena verjetnost njihovega nastanka in posledice, ki lahko nastanejo;
- izvedena bo sprememba Priporočil za izvajanje evidenčnih naročil

Ime in priimek predstojnika proračunskega uporabnika:

Kristijan Lovrak

Datum podpisa predstojnika:

27.2.2020

Podpisano izjavo hranijo proračunski uporabniki.